

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی ، برنامه و سرفصل دروس
دوره کاردانی تربیت معلم رشته مطالعات اجتماعی

کمیته تخصصی علوم اجتماعی

گروه علوم انسانی

مصوب دویست و هفتاد و چهارمین جلسه

شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۲۲/۱۲/۸

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی

دوره کاردانی مطالعات اجتماعی

گروه : علوم انسانی

رشته : مطالعات اجتماعی

شاخه :

دوره : کاردانی

کدرشته :

شورای عالی برنامه ریزی در دو بیست و هفتاد و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۸ بر اساس طرح دوره کاردانی مطالعات اجتماعی که توسط کمیته علوم اجتماعی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کاردانی مطالعات اجتماعی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است .

الف : دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره میشوند .

ب : مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین ، تاسیس میشوند و بنا براین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند .

ج : مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده (۲) از تاریخ ۷۲/۱۲/۸ کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مو، سات در زمینه کاردانی مطالعات اجتماعی در همه دانشگاهها و مو، سات آموزش عالی منکور در ماده ۱ منسوخ میشوند و دانشگاهها و مو، سات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده (۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره : کاردانی مطالعات اجتماعی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ میشود. رای صادره دویست و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۷۲/۱۲/۸

در مورد برنامه آموزشی دوره کاردانی مطالعات اجتماعی

- (۱) برنامه آموزشی دوره کاردانی مطالعات اجتماعی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید.
- (۲) برنامه آموزشی دوره کاردانی مطالعات اجتماعی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره دویست و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ

در مورد برنامه آموزشی دوره کاردانی مطالعات اجتماعی ۱۳۷۲/۱۲/۸

صحیح است بهرورد اجرا گذاشته شود.

محمدهای نجفی
دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی
مورد تأیید است :
سریوست گروه هماهنگی تربیت معلم

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

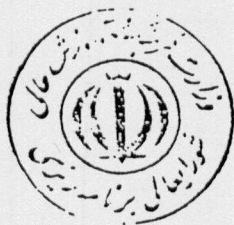
رونوشت : به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت

اجرا ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسمه تعالی

مشخصات کلی برنامه دوره کاردانی تربیت معلم در رشته
مطالعات اجتماعی

۱- مقدمه

شناخت اوضاع طبیعی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ایران و جهان و همچنین آگاهی از پیشینه تاریخی و تحولات اجتماعی ایران و دیگر کشورهای جهان در دوره های مختلف تاریخ و بصورت خیلی مختصر و ساده از وظایف هر مردوزن ایرانی است. در ضمن هر فرد جهت کسب آمادگی برای زندگی اجتماعی و جامعه پذیر شدن نیازمند صلاحیتهای اجتماعی است که باید آنها را از دوره کودکی فرا گرفته و مطابق آنها رفتار نماید. با کسب این صلاحیتهای فرد می تواند نقش خود را به عنوان یک شهروند جامعه اسلامی به نحو احسن ایفا کند. ضرورت آموزش علوم اجتماعی (تعلیمات اجتماعی، جغرافیا و تاریخ) در دوره راهنمایی سبب می گردد معلمانی با کیفیت مناسب برای آموزش آنها تربیت شوند. برنامه های که در صفحات بعد ویژگیها و ابعاد آن طرح می شود در جهت پاسخگویی به این نیازها هم آمده است.

برای اینکه این برنامه بتواند هدفهای آموزشی مورد انتظار را تأمین کند به چند نکته اساسی توجه شده است که در واقع ویژگیها و جهت گیری رشته مطالعات اجتماعی دوره کاردانی تربیت معلم را نشان می دهد:

اولاً در مجموعه برنامه های تهیه شده است، دانشجو معلم از طریق دروس و فعالیت های عملی مربوط به آنها با مبانی علوم اجتماعی آشنائی پیدا کند. این آشنائی باعث می شود که با دگیری مفاهیم و اصول اساسی در هر کدام از رشته ها به نحو بهتر انجام پذیرد.

ثانیاً زمینه و امکان شناخت جامعه ایران در حدی که مورد نیاز معلمان علوم اجتماعی است فراهم شده است. این شناخت باعث می شود که فرد بتواند از یادگیریهای خود در برخورد با شرایط اجتماعی استفاده کند.

ثالثاً به فعالیت های یادگیرنده توجه کائی شده است. مشارکت در جریان یادگیری

تامین هدفهای آموزشی را تسهیل می‌کند.

رابعاً "زمینه تقویت رفتارهای اجتماعی فراهم شده است. شناخت مفاهیم اجتماعی کافی نیست، باید فرصت بروز رفتارهای اجتماعی را در عمل بدست آورد.

خامساً "در تعیین عناوین دروس و سرفصلهای آنها حتی الامکان با وحدت نظر عمل شده است.

۲- ضرورت و اهمیت

تربیت اجتماعی و آشنا ساختن شهروندان جامعه با مسایل سیاسی، اقتصادی و تاریخی امری نیست که صرفاً "از طریق آموزشهای غیررسمی تحقیق پیدا کند. پیچیدگی و وسعت آموزش مسایل اجتماعی ایجاب می‌کند که از طری آموزشهای رسمی نیز افراد جامعه برای کسب صلاحیتهای اجتماعی لازم تحت تعلیم و تربیت قرار گیرند. تعلیم و تربیت رسمی نیازمند معلمانی است که با گذراندن دوره کاردانی رشته علوم اجتماعی قابلیت‌ها و تواناییهای لازم را بدست آورند و قادر باشند دانش آموزان دوره راهنمایی را در دروس تعلیمات اجتماعی، تاریخ و جغرافیا به هدفهای پیش بینی شده هدایت کنند. بنابراین نیاز وزارت آموزش و پرورش به دبیران ذیصلاح در رشته علوم اجتماعی ضرورت و اهمیت تاسیس این رشته را روشن می‌سازد.

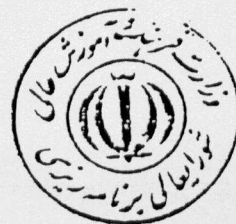
۳- هدف کلی دوره

هدف از دوره، کاردانی تربیت معلم رشته مطالعات اجتماعی، تربیت معلمانی است که از طریق توسعه دانشهای نظری در علوم اجتماعی و پرورش مهارتهای عملی توأم با علاقه و نگرش مثبت، جهت اشتغال در تدریس تعلیمات اجتماعی، تاریخ و جغرافیای دوره، راهنمایی آماده شوند.

۴- توانائی ها و صلاحیتها

از دانشجو معلم انتظار می رود پس از پایان دوره، شناختها، مهارتها و گرایشهای زیر را کسب کنند:

- ۱- آشنایی با مفاهیم و اصول علوم اجتماعی (جامعه شناسی، تاریخ و جغرافیا) با توجه به محتوای کتابهای دوره، راهنمایی.
- ۲- آشنایی با ساخت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و قشر بندی جامعه ایران و چگونگی تحولات آن.
- ۳- آشنایی با سنتهای الهی حاکم بر جوامع و علل شکوفایی و فروپاشی تمدنهای بشری.
- ۴- آشنایی با احوال و سرگذشت و تجارب اقوام و ملل.
- ۵- آشنایی با اهداف، اصول و روشهای برنامه های درسی علوم اجتماعی دوره، راهنمایی.
- ۶- کسب توانایی در استفاده از فنون و روشهای تدریس علوم اجتماعی.
- ۷- کسب توانایی در استنباط درست روندهای تاریخی و ابزارهایی که در این زمینه بکار گرفته می شود.
- ۸- کسب توانایی برای ادامه مطالعات و دانش افزایی بعد از فراغت از تحصیل.
- ۹- گرایش مثبت به مشارکت در حل مسائل اجتماعی کشور.
- ۱۰- علاقه مندی به پیهن اسلامی و روحیه حفظ آثار باستانی و فرهنگی.

۵ - طول دوره و شکل نظام

دوره، کاردانی رشته مطالعات اجتماعی مراکز تربیت معلم دو/۲ سال است و کلیه، دروس در چهار نیمسال برنامه ریزی شده اند. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته است. دروس به صورت " نظری "، " عملی " و " کارآموزی " عرضه می شود. برای هر واحد درسی از نوع نظری در هر ترم ۱۷ ساعت و برای دروس عملی ۲۴ واحد تمرین معلمی ۵۱ ساعت اختصاص می یابد.

۶ - واحدهای درسی

تعداد کل واحدهای درسی رشته مطالعات اجتماعی دوره، کاردانی مراکز تربیت معلم ۷۴ واحد شرح زیر می باشد:

۱- دروس عمومی	۱۵ واحد
۲- دروس تربیتی (با احتساب ۴ واحد تمرین معلمی)	۱۹ "
۳- دروس اصلی و تخصصی	۴۰ "

جمع ۷۴ "

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	۳۴	۳۴	-	
۲	روانشناسی عمومی	۲	۳۴	۳۴	-	
۳	روانشناسی تربیتی	۲	۳۴	۳۴	-	
۴	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۲	۳۴	۳۴	-	
۵	کلیات روشها و فنون تدریس	۳	۵۱	۵۱	-	
۶	سنجش و اندازه گیری پیشرفت تحصیلی	۲	۳۴	۳۴	-	
۷	تولید و کاربرد مواد آموزشی (نظری و عملی)	۲	۵۱	۱۷	۳۴	
۸	تمرین معلمی	۴	۲۰۴	-	۲۰۴	
						
		۱۹	۲۷۶	۲۳۸	۲۳۸	

دروس اصلی و اختصاصی دوره، کاردانی تربیت معلم مطالعات اجتماعی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیازها
			مع	نظری	عملی	
۱	آشنایی با قانون اساسی	۲	۳۴	۳۴	-	
۲	مبانی جامعه شناسی	۲	۳۴	۳۴	-	
۳	روش تحقیق در علوم اجتماعی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	مبانی جامعه شناسی
۴	آشنایی با جامعه ایران	۳	۵۱	۵۱	-	مبانی جامعه شناسی
۵	آشنایی با مکاتب سیاسی و اجتماعی	۲	۳۴	۳۴	-	
۶	روش تدریس و بررسی کتب تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	کلیات روشها و فنون تدریس
۷	تاریخ ایران قبل از اسلام	۲	۳۴	۳۴	-	
۸	تاریخ اسلام تا پایان امویان	۲	۳۴	۳۴	-	
۹	تاریخ ایران بعد از اسلام	۳	۵۱	۵۱	-	تاریخ ایران قبل از اسلام
۱۰	تاریخ معاصر ایران	۲	۳۴	۳۴	-	تاریخ ایران بعد از اسلام
۱۱	تاریخ جهان	۳	۵۱	۵۱	-	
۱۲	روش تدریس و بررسی کتب تاریخ دوره راهنمایی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	کلیات روشها و فنون تدریس
۱۳	جغرافیای عمومی ۱ و ۲	۳	۶۸	۳۴	۳۴	
۱۴	جغرافیای ایران	۳	۵۱	۵۱	-	

دروس اصلی و اختیاری دوره، کاردانی تربیت معلم مطالعات اجتماعی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			مع	نظری	
				۱	
۱۵	جغرافیای جهان (۱)	۲	۳۴	۳۴	-
۱۶	جغرافیای جهان (۲)	۲	۳۴	۳۴	جغرافیای جهان (۱)
۱۷	روش تدریس و بررسی کتب جغرافیای دوره، راهنمایی	۲	۵۱	۱۷	۳۴ کلیات روشها و فنون تدریس
۱۸	آشنایی با مفاهیم و نهادهای اقتصادی	۱	۱۷	۱۷	-
					
مع			۲۵۷	۲۵۵	۱۰۲

نام درس

آشنایی با قانون اساسی

تعداد واحد :

۲ واحد

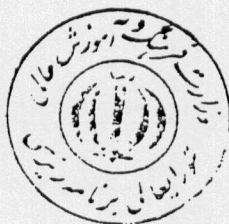
نوع واحد :

نظری

پیش نیاز :

ندارد

ساعات تدریس :

دو ساعت در هفته در یک نیمسال (۳۴ ساعت در طول ترم)

اهداف :

هدف از درسی آشنایی با قانون اساسی آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن :

۱- با مبانی عقیدتی قانون اساسی آشنا شود.

۲- با ساختار قانون اساسی و اصول اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی آن

آشنا شود.

سرفصلهای درس : (۳۴ ساعت)

۱- اصول کلی قانون اساسی

نکل حکومت، پایه های حکومت، وظائف دولت اسلامی، ولایت فقیه، شورا

و قلمرو آن، خانواده، مذاهب اسلامی و اقلیت های دینی.

۲- حقوق ملت :

حقوق در اسلام، مملکت جان، مال و حشمت مردم، آزادی مطبوعات، احزاب،

معلیه و انتحاب نعل. آموزش و پرورش رایگان، مشویمیت شکنجه و اضرار به دیگران.

۳- رهبری در قانون اساسی :

ترابط رهبری، شیوه های انتحاب رهبر. حدود اختیار و وظایف رهبر.

۴- قوه مقننه :

حقوق مجلس شورای اسلامی ، حقوق نمایندگان مجلس شورای اسلامی .

۵- قوه مجریه :

شرایط انتخاب رئیس جمهور ، مسئولیت رئیس جمهور در برابر ملت و رهبر و
مجلس شورای اسلامی و اختیارات او .

۶- نهادهای اسلامی :

مجلس خبرگان ، شورای نگهبان ، صداوسیما ، شوراهای محلی ، شورای
عالی ، استانها ، شوراهای صنفی .

منابع :

۱- آشنایی با قانون اساسی ، دوره کاردانی تربیت معلم ، رشته علوم
اجتماعی مؤلف حسن ملکی ، از انتشارات سازمان پژوهش و برنامه
ریزی آموزشی .

۲- فقه سیاسی ، جلد اول ، حجة الاسلام عمید زنجانی ، تهران ، امیرکبیر

۱۳۶۶ .

۳- مبانی فقهی قانون اساسی جمهوری اسلام ایران ، حجة الاسلام عمید زنجانی .

۴- شرح قانون اساسی ، آیه الله عینی .

۵- حقوق اساسی در جمهوری اسلامی ایران ، ج اول ، دکتر سید جلال الدین

مدنی ، تهران : سروش ۱۳۶۹ .

۶- مباحث شورای بازنگری قانون اساسی .

نام درس :

مبانی جامعه‌شناسی

تعداد واحد :

۲ واحد

نوع واحد :

نظری

پیش‌نیاز :

ندارد

ساعات تدریس :

دو ساعت در هفته در یک نیمسال

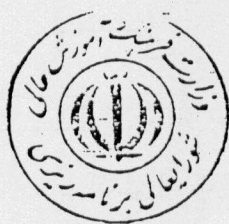
اهداف :

هدف از درس مبانی جامعه‌شناسی آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن:

- ۱- با مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی آشنا شود.
- ۲- بتواند واقعیت‌های اجتماعی را توصیف و بررسی کند.

سرفصل‌های درس : (۳۴ ساعت)

- عمل اجتماعی
- رابطه اجتماعی
- گروه و انواع آن ، هنجار ، ارزش ، نقش ، منزلت و پایگاه گروه .
- رابطه فرد و جامعه
- فرهنگ
- انتظام اجتماعی: درونی کردن ارزشها ، کنترل اجتماعی
- سازمان و نهاد: ساخت ، سیستم ، فونکسیون ، سازمان ، نهاد . انواع سازمان ها و نهادها .

- بنیادهای اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی ، خانواده ، آموزش و پرورش .
- نابرابری اجتماعی و قشر بندی اجتماعی .
- اجتماع ، انواع اجتماع ، شهر و روستا ، ایلات و عشایر .
- جامعه . .
- جمعیت و جامعه .
- تغییرات اجتماعی .

منابع :

- ۱- کنش اجتماعی ، گی روشه ، ترجمه هما زنجانی زاده ، مشهد ، دانشگاه فردوسی مشهد ، ۱۳۶۷ .
- ۲- درآمدی به جامعه شناسی ، بروس کوئن ، ترجمه محسن ثلاثی ، انتشارات فرهنگ معاصر ، چاپ اول زمستان ۱۳۷۰
- ۳- مبانی جامعه شناسی ، نیک کهر ،
- ۴- مبانی جامعه شناسی ، هانری مندراس و زر زگوریچ ، ترجمه باقر پرهام ، تهران : امیرکبیر .

نام درس :

روش تحقیق در علوم اجتماعی

تعداد واحد :

۲ واحد

نوع واحد :

نظری-عملی (یک واحد نظری + یک واحد عملی)

پیش نیاز :

مبانی جامعه‌شناسی

ساعات تدریس :

سه ساعت در هفته در طول یک نیمسال

اهداف :

هدف از درس روش تحقیق در علوم اجتماعی آن است که دانشجو معلم پس از

گذراندن آن :

۱- با شیوه‌های مختلف تحقیقات در علوم اجتماعی آشنا شود.

۲- بتواند تحقیقات اجتماعی ساده را انجام دهد.

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

تعریف‌ها و مفهوم‌ها

- تعریف علم

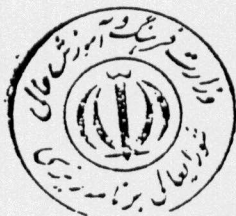
- تعریف روش

- تعریف فن

- تعریف تحقیق

- تعریف روش تحقیق علمی و ویژگی‌های آن

- ویژگی‌های روش تدریس

- محدودیت‌های روش تجربی در تحقیقات اجتماعی
- ویژگی‌های روش تحقیق در علوم اجتماعی
- پدیده اجتماعی و محقق اجتماعی
- سطوح مختلف تحقیق اجتماعی
- انواع مطالعات اجتماعی
- شیوه‌های مطالعه اجتماعی - مزایا و محدودیت‌های هر یک از شیوه‌ها.
- شیوه استفاده از اسناد و مدارک

- مشاهده
- مصاحبه
- پرسشنامه
- آزمایش

مراحل انجام مطالعه اجتماعی

- مرحله اول : تهیه طرح مطالعه (تعیین موضوع - انگیزه انجام مطالعه - اهمیت موضوع - تهیه چهارچوب نظری تعیین اهداف - ساخت متغیرها و تعریف مفاهیم - تعیین جامعه مورد بررسی - انتخاب شیوه مطالعه) .
- مرحله دوم : جمع آوری داده‌ها و اطلاعات (انتخاب همکاران - آموزش پرسنگران و همکاران - کنترل داده‌ها در حین مطالعه - کنترل پرسشنامه‌ها) .
- مرحله سوم : استخراج و تحلیل اطلاعات گردآوری شده .
- مرحله چهارم : تفسیر و تدوین گزارش نهائی (قواعد تدوین گزارش) .

منابع :

- ۱- روش تحقیق در علوم اجتماعی دوره کاردانی تربیت معلم، مؤلف : دکتر مهدی طالب، انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی .
- ۲- روش‌های علوم اجتماعی، مورس دوروزه، ترجمه خسرو اسدی، تهران : امیرکبیر، ۱۳۶۲ .

۳- چگونگی انجام مطالعات اجتماعی، مهدی طالب، انتشارات امیرکبیر

۴- روش تحقیق در علوم اجتماعی، رمون کموی - لولک وان کامپیوود، ترجمه عبدالحسن ملک گهر

نام درس : آشنایی با جامعه ایران

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : مبانی جامعه‌شناسی

ساعات تدریس : ۳ ساعت در هفته در یک نیمسال

اهداف :

هدف از درس آشنایی با جامعه ایران آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن با ساخت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی (قشر بندی)، فرهنگ و جمعیت ایران آشنا شود.
سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

۱- بررسی یک جامعه از دید جامعه‌شناسی

الف- شناخت نوع نظام اجتماعی

ب- شناخت پایه‌های معنوی و مادی آن (فرهنگ و جمعیت)

ج- شناخت خرده نظامهای آن. (سیاسی، اقتصادی، خانوادگی).

د- شناخت سلسله مراتب اجتماعی. (ساخت اجتماعی به معنای اخص)

۲- ساختار جامعه ایران

الف- ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ایران.

ب- انجام اجتماعی و یگانگی این ساختها با هم.

ج- فرهنگ و یگانگی آن با نظام اجتماعی.

۳- تغییر ساختار جامعه ایران

الف- بحثی درباره عوامل تغییر اجتماعی.

ب- عوامل تحول در ایران. (عامل نیروی)

ج- ساختار کنونی جامعه ایران. (ساختی دوگانه)

۴- شناخت پایه‌های مادی و معنوی جامعه

الف- جمعیت :

- جمعیت در ایران تا سال ۱۳۲۰. توزیع جمعیت و رشد آن. عوامل مؤثر

در کمندی رشد جمعیت. مسیر در ساختار اقتصادی، ورود تکنولوژی، بهبود

وضع بهداشت و همگانی شدن آن و تغییر نرخ رشد جمعیت .

- تغییرات جمعیت ایران در دهه های گذشته .

- رشد جمعیت به عنوان یک مسئله اجتماعی .

ب - فرهنگ :

- شکل گیری فرهنگ ایرانی - اسلامی .

- فرهنگ مجموعه ای یگانه در خود با نظام اجتماعی .

- ورود ارزشها و عقاید جدید و مقاومت فرهنگ خودی (سنتی)

- دوگانگی فرهنگی (عدم یگانگی فرهنگی)

- تلاش در جهت جذب عناصر جدید در فرهنگ خودی و رشد، رشد فرهنگی و انقلاب .

- وضع کنونی فرهنگ : تداوم دوگانگی یا تلاش برای دستیابی به

یگانگی فرهنگی .

ه - شناخت خرده نظامها :

الف - ساختار سیاسی ایران :

- نوع نظام .

- نخبگان از جهات قناری تشکیل می شدند .

- تغییر نظام سیاسی، شکل گیری دولت به معنای جدید آن .

- تغییر ساختار نخبگان، کناره گذاری روحانیت .

- تعارض انواع اقتدار .

ب - تحول جدید (انقلاب اسلامی)، تغییر نظام سیاسی، تغییر ساختار نخبگان

ب - ساختار اقتصادی ایران :

- رشد مایل سرمایه داری، کناره ریزی اساس تولید، رشد شهرها و توسعه

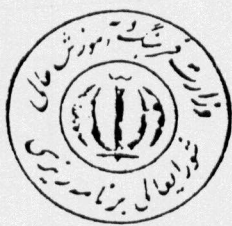
مبادله تجاری از دوران مطلوبه تا قاجار به .

- تغییر ساختار سیاسی و ساختار آن در اقتصاد .

- رابطه تجاری با خارج و ساختار آن در اقتصاد .

- ورود تکنولوژی و تغییر ساختار اقتصادی .

- ساختار نیروی کار سرمایه داری .

- نو سازی و تاثیر آن بر ساختار اقتصادی .
- اقتصاد ایران بعد از انقلاب .
- ج - ساختار خانواده :
 - خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی .
 - وضعیت خانواده ایرانی در گذشته .
 - تحولات اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی و تاثیر آن بر خانواده ، ساخت و کارکرد آن ، تغییر بعد و ...
 - از هم گسیختگی خانواده به عنوان یک مسئله اجتماعی و عوامل موثر بر آن و نتایج آن و شکل کنونی خانواده در ایران .
- د - ساختار اجتماعی ایران (قشر بندی)
 - نظام اجتماعی ایران در گذشته و منزلتها .
 - ساختار قشری لای جامعه .
 - ورود ارزشهای جدید و شکل گیری اقشار جدید .
 - تغییر ساختار اقتصادی و شکل گیری اقشار جدید .
 - انقلاب و تغییر در منزلتها و ساخت اجتماعی .

منابع :

- ۱- جانسون ، جالمرز . "تحول انقلابی" . مترجم : حمید الهیسی ، تهران ، امیر کبیر ۱۳۶۳ .
- ۲- ریشه ، گی . "تغییرات اجتماعی" . ترجمه منصور وثوقی ، تهران ، نی ، ۱۳۶۶ .
- ۳- هانا مور ، تی . بی . "نخبگان و جامعه" . ترجمه علیرضا طبیب ، تهران ، دانشگاه تهران ، ۱۳۶۹ .
- ۴- اورس ، نیلمان . "ماهیت دولت در جهان سوم" . ترجمه بهروز توانمند ، تهران ، آگاه ، ۱۳۶۲ .
- ۵- رزائی ، ابراهیم . "اقتصاد ایران" . تهران ، نی ، ۱۳۶۷ .
- ۶- باری برنج . "اقتصاد ایران" . تهران ، موسسه چاپ و نشر معارف ، ۱۳۶۳ .

- ۷- شریعتی، علی. "با زکشت به خویشتن".
- ۸- آل احمد، جلال. "خدمت و خیانت روشنفکران". تهران، جیبی، ۱۳۵۲.
- (دو جلد).
- ۹- بهنام، جمشید. "ساختهای خانواده و خویشاوندی در ایران". تهران، جیبی، ۱۳۵۰.
- ۱۰- پیرا، رولان. "جمعیت‌شناسی اجتماعی، اقتصادی". ترجمه منوچهر محسنی، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۶۲.
- ۱۱- شجعی، زهرا. "وزارت و وزیران در ایران". تهران، موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، ۱۳۵۵.
- ۱۲- ادهبی، حسین. "جامعه‌شناسی طبقات اجتماعی". تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۵۴.
- ۱۳- میرزایی، محمد. "جمعیت و توسعه". مجله رشد علوم اجتماعی، تهران، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، شماره ۱، بهار ۱۳۶۸، صص ۴۴-۳۹.
- ۱۴- کاظمی‌پور، شهلا. "رشد جمعیت در ایران و نیازهای ناشی از آن". مجله رشد آموزش علوم اجتماعی، تهران، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، شماره ۶ و ۷، زمستان ۶۹ و بهار ۱۳۷۰، صص ۷۷-۷۲.
- ۱۵- کاظمی‌پور، شهلا. "رشد جمعیت در ایران و نیازهای ناشی از آن". مجله رشد آموزش علوم اجتماعی، تهران، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، شماره ۵، بهار ۶۹، صص ۷۱-۶۷.
- ۱۶- مهاجرانی، علی‌اصغر. "بررسی نیروی انسانی ایران". نامه علوم اجتماعی، تهران، دانشگاه تهران، دوره جدید، شماره ۳، زمستان ۱۳۶۸.
- ۱۷- روح‌لامینی، محمود. "بازتاب قشر بندی اجتماعی در دیوان حافظ". نامه علوم اجتماعی، دوره جدید، شماره ۲، ۱۳۶۸.

نام درس : آشنایی با مکاتب سیاسی - اجتماعی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

ساعت تدریس : دو ساعت در هفته در یک نیم سال

هدفهای درس :

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

(۱) روش تحلیل مکاتب را بشناسد.

(۲) بازبینی های اجتماعی و اقتصادی مکاتب سیاسی غربی (اومانیسم ، لیبرالیسم و ناسیونالیسم) آشنا

شود.

(۳) با محتوا و اصول مکاتب سیاسی - اجتماعی فوق و با تحولات آنها آشنا شود.

(۴) جنبه های سازنده و مطلوب و یا مخرب و نامطلوب مکاتب مذکور را بشناسد.

(۵) قدرت انتقاد و ارزیابی و مقایسه ، مکاتب را کسب کند.

سرفصلهای درس : (۳۴ ساعت)

=====

فصل اول - مقدمه : روش بررسی مکتبها

- روش تحلیل مکتب

تفاوت نظریه با مکتب

تکثر و تفاوت آن با مکتب

- مسیحای بیداش مکتب

رسمه . نگری

رسمه اجتماعی و تاریخی

- شوه ، نقد و ارزیابی مکاتب

فصل دوم - اومانيسم

- تحليل

اومانيسم و انسان شناسی

اومانيسم و جهان شناسی

اندیشه های سیاسی و اجتماعی

- زمینه ، فکری

- زمینه ، تاریخی

- صاحب نظران

- آثار و نتایج مکتب اومانيسم

- نقد و ارزیابی مکتب

فصل سوم - لیبراليسم

- تحليل

لیبراليسم و جهان شناسی

لیبراليسم و انسان شناسی

- منشاء ، مکان ظهور

- زمینه ها و عوامل پیدایش

رشد سوزواری

روشنگری

- اندیشه ، برقی

- صاحب نظران عمده، لیبرالیسم

- آثار و نتایج سیاسی و اجتماعی لیبرالیسم

تفکیک قوا

حقوق اساسی و حاکمیت ملت

نظام پارلمانی

آزادی و برابری

دموکراسی

سوسیال دموکراسی

توجیه نابرابری

نقد و ارزیابی

فصل چهارم - ناسیونالیسم

- تحلیل

- زمینه، اجتماعی

- زمینه، فکری

- صاحب نظران عمده

- آثار و نتایج سیاسی و اجتماعی

- انترناسیونالیسم

- انترناسیونالیسم پرولتری

- کامیونیولتسم (جهان‌وطنی)

- امپریالیسم

- نقد و ارزیابی

منابع :

- ۱- لیبرالیسم ، راین هارد کونل ، ترجمه ، منوچهر فکری ارشاد ، تهران ، توس ، ۱۳۵۴
- ۲- مکتبهای سیاسی ، بها الدین بازارگاد ، تهران ، اقبال ، ۱۳۴۴
- ۳- تاریخ لیبرالیسم ، آربلاستر آنتونی ، ترجمه ، عباس مخبر ، تهران ، نشر مرکز ، ۱۳۶۷
- ۴- ناسیونالیسم و انقلاب ، رضا دودی ، تهران ، وزارت ارشاد ، ۱۳۶۵

نام درس : روش تدریس و بررسی کتب تعلیمات اجتماعی دوره، راهنمایی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس

ساعات تدریس : سه ساعت در هفته طی یک نیمسال

اهداف آموزشی :

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلمان :

- ۱- با ویژگیها، اصول و روش های تدریس تعلیمات اجتماعی آشنا شوند .
- ۲- با محتوای کتاب درسی آشنایی پیدا کنند .
- ۳- با هدفها، مفاهیم اساسی، گسترش مفاهیم، فعالیتهای یاد دهی - یادگیری، تحاور و پیامهای کلیه واحدهای درسی تشکیل دهنده، کتاب آشنا شوند .
- ۴- با کاربرد دروس تربیتی از قبیل کلیات روشها و فنون تدریس، سنجش و اندازه گیری پیشرفت تحصیلی، روان شناسی تربیتی و... در بررسی و تدریس بخشهای مختلف کتاب آشنا شوند .
- ۵- از دسته های فوق بتوانند در تدریس کتاب استفاده نمایند .

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

فصل اول : کلیات

- هدف، اهمیت و ضرورت وجودی درس روش تدریس و بررسی کتب تعلیمات اجتماعی دوره، راهنمایی

- اهمیت و ضرورت درس تعلیمات اجتماعی دوره، راهنمایی و تا، اثر آن در زندگی دانش آموز

- تعریف تعلیمات اجتماعی در دوره، راهنمایی .

فصل دوم : اصول و ویژگیهای درس تعلیمات اجتماعی :

الف (اصول :

۱- ضرورت توجه معلم با خصوصیات اجتماعی دانش آموزان .

۲- ضرورت توجه به نگرشها و بینشهای دانش آموزان .

- ۳- توجه به واقعیتهای اجتماعی به عنوان آزمایشگاه تدریس مفاهیم اجتماعی.
- ۴- ضرورت ترغیب دانشجو معلمان برای کسب رویکرد جامعه شناسانه به مسایل
- ۵- آموزش مسایل اجتماعی در يك طرح و زمینه کلی.
- ۶- ضرورت توجه به زمینه های تاریخی بیدایش مسایل اجتماعی در آموزش آنها

ب) ویژگیها :

- ۱- دوگانگی و تشابه در کاربرد مفاهیم اجتماعی
 - ۲- انعطاف پذیری بحث های تعلیمات اجتماعی و خطر انحراف از هدفهای آموزشی
 - ۳- تأثیر نگرشهای اجتماعی معلم در دست یابی به هدفهای آموزشی تعلیمات اجتماعی
- فصل سوم : اهداف آموزش تعلیمات اجتماعی در دوره ، راهنمایی

- ۱- هدفهای اجتماعی دوره ، راهنمایی
 - ۲- هدفهای اجتماعی اول راهنمایی
 - ۳- هدفهای اجتماعی دوم راهنمایی
 - ۴- هدفهای اجتماعی سوم راهنمایی
- فصل چهارم : روشهای تدریس تعلیمات اجتماعی :

- ۱- روش کسب مفهوم :
- تعریف يك مفهوم اجتماعی .
- ویژگیهای آن مفهوم .
- ارائه مصداق مثبت از آن مفهوم
- ارائه مصداق منفی از آن مفهوم .
- ارائه نمونه های - شتر توسط دانش آموز .
- بررسی بیشهادهای دانش آموزان و هدایت آنها به شناخت مفهوم .

۲- روش کسب اصول :

- تعیین هدفهای مورد انتظار مربوط به اصول اجتماعی مورد نظر .
- تعیین مفاهیم اجتماعی مورد نیاز برای یادگیری اصل .
- کمک به دانش آموزان در یاد آوری مفاهیم تشکیل دهنده، هر اصل .
- کمک به دانش آموزان در ترتیب دادن صحیح مفاهیم اجتماعی .
- کمک به دانش آموزان در تمرین اصل آموخته شده .
- ارزشیابی از یادگیری اصل مورد نظر .

۳- روش با زیبهای گروهی

- معرفی روش با زیبهای گروهی .
- نقش روش در آموزش مهارت‌های اجتماعی .
- اصول طراحی و انجام با زیبهای گروهی .
- انواع با زیبهای گروهی .

۴- روش داستان‌رایی :

- انتخاب داستان با توجه به هدفهای درس (می‌توان در تهیه داستان از خود دانش آموزان کمک گرفت)
- اصول لازم الرعایه در انتخاب داستان .
- طرح چند سوال با توجه به هدفهای درس .
- ارائه پاسخ و پیشنهاد از جانب دانش آموزان .
- انتخاب چند نمونه از پاسخها و درج آنها در تخته سیاه .
- دعوت از دانش آموزان برای ارائه توضیح بیشتر .
- ارائه طرح درسهای نمونه از درس تعلیمات اجتماعی با توجه روشهای پیشنهادی .
- فصل پنجم : معرفی کتب تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی شامل :

۱- بررسی ویژگیهای کتاب درسی شامل : موضوع کتاب ، پایه ، حجم ، فصلی ، حجم و صفحات کتاب ، تعداد جدول و

بخشها و ساعات پیش بینی شده برای تدریس .

۲- آشنایی با اهداف کلی و ساختار کتاب .

۳- آشنایی با اهمیت و مفهوم ارتباطات افقی این کتاب و سایر کتابهای آن پایه و ارتباط عمودی آن با

ماده ، درسی و کتابهای سالهای قبل با ذکر چند نمونه .

۴- بررسی نحوه ، تنظیم محتوای کتاب و چگونگی ارتباط منطقی فصول

۵- تخصیص ساعات تدریس مناسب به فصول مختلف کتاب .

۶- تعیین واحدهای تدریس براساس محتوا و فصول کتاب .

فصل ششم : بررسی واحدهای تدریس

الف - الگوی نمونه

۱- عنوان واحد تدریس .

۲- هدف واحد تدریس .

۳- موقعیت واحد تدریس و ارتباط آن با واحدهای تدریس سالهای قبل .

۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز برای شروع تدریس .

۵- استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص این درس .

۶- چگونگی ارتباط و نحوه ، گسترش مفاهیم در یک واحد تدریس و دستیابی به مفهوم نهایی مورد نظر .

۷- شواهد و مثالها با توجه به مفاهیم کلیدی و مفهوم کلی درس .

۸- بررسی تطاویر ، نمودارها ، پیامهای آموزشی ، درشت نویسی ها و ... که به یادگیری مفاهیم کمک می کنند .

۹- بررسی فعالیتهای یادگیری پیش بینی شده برای دانش آموزان با استفاده از کتاب راهنمای تدریس

شامل : تمرینها ، آزمایشها و فعالیتهای عملی .

۱۰- تجربیات یادگیری که می توان فراهم آورد تا از طریق آن مفاهیم کلیدی درس بهتر آموخته شود .

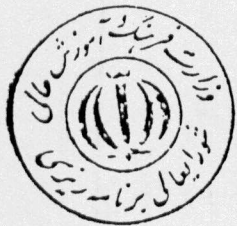
۱۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد تدریس .

۱۲-۶- روشهایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد .

۱۳-۶- طراحی ارزشیابی تکوینی از واحد تدریس .

۱۴-۶- طراحی ارزشیابی مجموعی با توجه به پرسشهای پیش بینی شده در کتاب .

ب) بررسی چند درس نمونه توسط دانشجویان

- ارائه نمونه‌های بررسی کتاب از طریق فعالیت گروههای دانشجوی معلمان با توجه به الگوی ارائه شده :

- تقسیم واحدهای تدریس بین دانشجویان و تشکیل گروههای بررسی کتاب .

- بررسی و نقادی نمونه‌های ارائه شده در کلاس با راهنمایی و نظارت مدرس .

- بررسی ، ترکیب و نتیجه گیری از تمامی نمونه‌های ارائه شده در کلاس و در نتیجه معرفی سیمای کلی

کتاب .

- بررسی نکات قوت و ضعف کتاب و پیشنهاد رفع معایب آن به برنامه‌ریزان درس مورد نظر .

چندپیشنهاد برای فعالتهای عملی

هدف از تعیین واحد عملی این است که دانشجو معلمان از طریق يك سری فعالتهای عملی نسبت به مایل نظری درك عمیق تری پیدا کنند و نیز مهارتهای عملی لازم را برای تدریس به‌ترتیب آورند لذا موارد ذیل پیشنهاد می‌گردد :

۱- تهیه طرح درسهای مناسب با توجه به روشهای ارائه شده :

در این بخش از فعالیت ، دانشجو معلمان با توجه به درسهای تعلیمات اجتماعی طرح درسهایی تهیه می‌کنند و مدرسین محترم پس از ملاحظه ، آنها توصیه‌های لازم را برای اصلاح و تکمیل آنها ارائه می‌دهند .
۲- انجام مراحل تدریس در يك تدریس مثالی :

با توجه به طرح درس تهیه شده ، دانشجو معلم به تدریس می‌پردازد ، مدرس با ملاحظه ، تدریس او -

می‌تواند در مورد چگونگی انجام مراحل تدریس و ایجاد هماهنگی بین آنها راهنماییهای لازم را به عمل آورد .

۳- در بررسی کتاب دانشجوی معلمان فعال باشند و یادگیری از راه فعالیتهای عملی صورت پذیرد .

۴- در انجام بررسی کتاب ، حتی الامکان کار به صورت گروهی بین دانشجوی معلمان تقسیم شود .

۵- در انجام بررسی ها مدرسین فقط راهنمایی دانشجوی معلمان را به عهده داشته باشند .

منابع و مآخذ :

۱- " کنش اجتماعی " گی روشه ، ترجمه دکتر همانجانی زاده ، دانشگاه فردوسی مشهد ، ۱۳۶۷

۲- " روان شناسی اجتماعی " الیوت ارونسون ، ترجمه دکتر شکرشکن ، انتشارات رشد ، ۱۳۶۹ .

۳- " شیوه های یادگیری به کودکان " دونالدای کارلاین ، ترجمه دکتر سید اکبر میر حسینی ، مرکز نشر

و ترجمه کتاب ، ۱۳۶۹ .

۴- " آموزش در دوران کودکی " برنارد اسپارک ، ترجمه محمد حسین نظری نژاد معاونت فرهنگی آستان

قدس ، ۱۳۶۶ .

۵- " جامعه و تعلیم و تربیت " ، دکتر علی شریعتمداری ، انتشارات امیر کبیر .

۶- " تعلیم و تربیت در اسلام " دکتر علی شریعتمداری ، انتشارات امیر کبیر ، ۱۳۶۵

۷- کتب تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی .

۸- برنامه تفصیلی آموزش تعلیمات اجتماعی در دوره ، راهنمایی

۹- راهنمای تدریس تعلیمات اجتماعی سه پایه دوره ، راهنمایی ، حسن ملکی و علی انتظاری ، دفتر برنامه

ریزی و تألیف کتب درسی .

۱۰- " نظریات جامعه شناسی " ادبی و انصاری .

۱۱- " روان شناسی اجتماعی " ژان استوتزل ، ترجمه علیمحمد کاردان مو ، به انتشارات و چاپ دانشگاه

تهران ، ۱۳۶۳ .

۱۲- " آموزش مهارتهای اجتماعی به کودکان " جی کار تلح - جی ، اف . ملبرن ، ترجمه محمدحسن

نظری نژاد ، انتشارات معاونت فرهنگی آستان قدس .

۱۳- " تدریس شیوه های یادگیری به کودکان " دونالدای کارلایس ، ترجمه دکتر سید اکبر میر حسینی

مرکز نشر و ترجمه کتاب ، ۱۳۶۹ .

- ۱۴ - David Dressler with William M. Williams, Jr. Sociology
Alfred A. Knopf New York, 1976.
- ۱۵ - Teaching social skills to children. Gwendolyn Cartledge, Yo Anne
Fellows . Milburn, United states of America 1986.
- ۱۶ - Teaching human rights, practical activities for primary and
secondary schools, United nations. New York, 1990.
- ۱۷ - Teaching social studies, Edgar B. Wesley. Stanley, P. Wronski.
D.C. Heath and company. Voston.

نام درس : تاریخ ایران قبل از اسلام (از کهن ترین روزگاران تا فروپاشی دولت ساسانی).

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات تدریس: دوساعت در هفته در طی یک نیمسال

اهداف:

هدف از درس تاریخ ایران قبل از اسلام آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن:

۱- با تحولات تاریخی و تاثیر آن بر زندگی فرهنگی، سیاسی - اجتماعی مردم

ایران از سپیده دم تاریخ تا انقراض سلسله ساسانی آشنا شود.

۲- با فرهنگ و تمدن ایران پیش از اسلام آشنا شود.

سرفصلهای درس: (۲۴ ساعت)

تاریخ ایران قبل از هخامنشیان: اولین و قدیمی ترین ساکنان ایران، عیلام، مهاجرت قبایل آریایی به ایران، پیدایش دولت ماد، حیات اجتماعی - اقتصادی جامعه ماد، فرمانروایی پارسها در ایران، تاسیس دولت هخامنشی، نظام سیاسی و فرمانروایان هخامنشی، امپراطوری هخامنشی، سازمان اداری ایران در روزگار هخامنشی، مشخصات اقتصادی اجتماعی امپراطوری هخامنشی، ایران در دوره سلوکیان، حکومت سلوکوس بر بابل، حکومت سلوکیان در ایران، جانشینان سلوکوس، فرهنگ و تمدن در عصر سلوکی، تاریخ سیاسی اشکانیان، ریشه نژادی و خاستگاه بارتها، تاریخ سیاسی بارتها، دوران کشمکش با رومیان، پیروزیهای بارتها بر رومیان در نبرد حران، جنگ شام و شکست در روم، از جانشینان اردشاه بلاش با ترو، انحطاط و سقوط اشکانیان، حیات سیاسی و اقتصادی اجتماعی ایران در روزگار اشکانیان. ایران در روزگار فرمانروایی ساسانیان، فرمانروایان ساسانی و سر حکومت آنان. روزگار حکومت قباد دوم و احراقی مزدک، تاریخ ایران از سلطنت انوشیروان تا سقوط ساسانیان. اقدامات انوشیروان، دوران حکومت خسرو پرویز، سلطنت یزدگرد سوم و انقراض دولت ساسانی، تشکیلات سیاسی - اداری و اوضاع اقتصادی و اجتماعی

ایران در روزگار ساسانی، اوضاع زندگی مردم در عصر ساسانی، علل سقوط ساسانیان.

منابع:

- ۱- بیرنیا، حسن، "تاریخ ایران باستان". تهران، ابن سینا، ۱۳۴۴.
- ۲- کریستن سن، آرتور. "ایران در زمان ساسانیان". ترجمه رشیدپاشا سمی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۵۱.
- ۳- فرای، ریچارد. "میراث باستانی ایران". ترجمه مسعود رجب‌نیا، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۳۴.
- ۴- گیرشمن، رومن. "ایران از آغاز تا اسلام". ترجمه محمد معین. تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران ۱۳۳۶.
- ۵- جوان، موسی. "تاریخ اجتماعی ایران". تهران، بی‌نا، ۱۳۴۰.
- ۶- دورانت، ویلیام جیمز و دیگران. "تاریخ تمدن". ج ۱، تهران، اقبال، ۱۳۳۲.
- ۷- زرین کوب، عبدالحسین. "تاریخ مردم ایران قبل از اسلام". تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۴.
- ۸- "تاریخ ایران کمبریج (جمعی از نویسندگان)"، ج سوم، ترجمه حسن انوشه، تهران، امیرکبیر.
- ۹- تاریخ ایران قبل از اسلام، انتشارات سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

نام درس : تاریخ اسلام تا پایان امویان

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

ساعات تدریس : ۲ ساعت در هفته در طی یک نیمسال

اهداف :

هدف از درس تاریخ اسلام تا پایان امویان آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن:

۱- با ویژگی‌های اقلیمی و اجتماعی، فرهنگی عربستان در دوران قبل از ظهور اسلام آشنا شود.

۲- با چگونگی پیدایش اسلام و تشکیل حکومت اسلامی در زمان پیغمبر اسلام (ص) آشنا شود.

۳- با چگونگی گسترش اسلام و تشکیل خلافت‌ها پس از رحلت پیامبر تا فروپاشی خلافت اموی آشنا شود.

سرفصل‌های درس : (۲۴ ساعت)

موقعیت جغرافیایی عربستان و اوضاع اجتماعی - سیاسی آن پیش از اسلام، ظهور اسلام در مکه و مدینه، آغاز درگیری‌ها (نبردهای پیامبر تا وفات)، خلافت پس از پیامبر، ممالک اسلامی پس از شهادت علی (ع)، امویان، تاریخ سیاسی امویان، قبا‌های شعبان به خصوص کربلا در عصر امویان، شورش آل زبیر و نتایج آن، علل و چگونگی سقوط امویان.

منابع
۱- "تاریخ تحلیلی اسلام" دکتر سید جعفر شهیدی

۲- "تاریخ اسلام" آقای رسولی محلاتی.

۳- "فروع الحدیث" نوشته جعفر سبحانی

۴- تاریخ سیاسی اسلام، رسول جعفریان

۵- تاریخ پیامبر، دکتر ابراهیم آنتی

۶- تاریخ اسلام، دکتر طباطبائی اردکانی

تاریخ ایران بعد از اسلام

نام درس :

تاریخ ایران بعد از اسلام (از تشکیل سلسله‌های ایران پس از اسلام تا آغاز سلطنت قاجار)

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : نظری

پیش‌نیاز : تاریخ ایران قبل از اسلام

ساعت تدریس : سه ساعت در هفته در طی یک نیمسال

اهداف :

هدف از درس تاریخ ایران بعد از اسلام آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن این درس :

۱- با دگرگونی‌های اجتماعی و سیاسی ایران از تشکیل سلسله‌های ایران پس از اسلام تا روی کار آمدن قاجاریه

آشنا شود.

۲- با برجسته‌ترین مایل فرهنگ و تمدن ایران پس از اسلام آشنا شود.

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

نخستین سلسله‌های ایران پس از اسلام ، طاهریان ، صفاریان ، آل بویه
آل زیار ، فرمانروایی غزنویان ، ایران در عهد سلجوقیان ، سلطنت خاندان خوارزمشاهی ،
فرهنگ و تمدن ایران در عهد ترکان ایران در دوران فرمانروایی ایلخانان مغول ، تاریخ ایران
از فروپاشی دولت ایلخانان تا روی کار آمدن تیمور تیموریان ، فرهنگ و تمدن ایران در عهد ایلخانان
مغول و تیموریان ، اتحادیه ترکمانان ، فرمانروایی صفویان ، فرهنگ و تمدن ایران در عهد صفویان
مناسبات خارجی ایران در عهد صفویان ، فرمانروایی افشاریان ، حکومت زندیان ، فرهنگ و تمدن ایران
در عهد افشاریان و زندیان .

منابع درس :

- ۱- زرین کوب، عبدالحسین، تاریخ ایران بعد از اسلام، تهران، امیرکبیر، ۱۳۴۳
- ۲- اشپولر، برتولد تاریخ ایران در قرون نخستین اسلامی، ج ۱ ترجمه جواد فلاطوری تهران، انتشارات علمی و فرهنگی چاپ سوم ۱۳۶۹، ج دوم ترجمه مریم میراحمدی، تهران انتشارات علمی و فرهنگی ۱۳۶۹
- ۳- پیرنیا، حسن، واقبال، عباس، دوره تاریخ ایران، به کوشش سیاقی، تهران کتابفروشی خیام چاپ چهارم، ۱۳۶۴
- ۴- تاریخ ایران کمبریج (جمعی از نویسندگان) ج ۴ از اسلام تا سلجوقیان، ترجمه حسن انوشه تهران، امیرکبیر
- ۵- تاریخ ایران کمبریج (جمعی از نویسندگان) ج ۵ از فروپاشی سلجوقیان تا روی کار آمدن ایلخانان، ترجمه حسن انوشه، تهران امیرکبیر
- ۶- لاکهارت، لارنس، نادرشاه، ترجمه و تصحیح محمدی، تهران، بنیاد، چاپ دوم ۱۳۴۲
- ۷- اشپولر، برتولد، تاریخ منول در ایران ترجمه محمود میرآفتاب، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی ۱۳۶۵

نام درس: تاریخ معاصر ایران (۱۲۱۰ هـ. ق تا ۱۳۵۷ هـ. ش)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ ایران بعد از اسلام

ساعت تدریس: دو ساعت در هفته در طی یک نیمسال

اهداف:

هدف از درس تاریخ معاصر ایران آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن با تحولات سیاسی و اجتماعی ایران، در دوره، قاجاریه و پهلوی آشنا شود.

سرفصلهای درس: (۳۴ ساعت)

سلطنت خاندان قاجار تا روزگار ناصر - ساختار و تشکیلات حکومتی ایران در دوره اول

قاجاریه، ساختار اجتماعی کشور در دوره اول، ساختار اقتصادی ایران در دوره اول، پادشاهی ناصرالدین شاه تا انقلاب مشروطیت.

دوره دوم ساختار سیاسی کشور در این دوره، ساختار و تحولات اجتماعی کشور در دوره دوم، ساختار و تحولات اقتصادی کشور در دوره دوم، جنبش تنباکو و اهمیت آن، اندیشه ها و مایل سیاسی در دوره دوم از انقلاب مشروطه تا انقراض قاجاریه.

دوره سوم، علل و عوامل انقلاب مشروطه - نقش اقشار مختلف بخصوص روحانیت در انقلاب

مشروطه مبارزات مردم ایلات بخصوص آیت اله لاری در فارس - تحولات سیاسی ایران از اواخر سلطنت احمد شاه تا تغییر سلطنت - ساختار و مایل سیاسی کشور در دوره سوم، ساختار و مایل اجتماعی، کشور در این دوره - ساختار و مایل اقتصادی کشور - سلطنت رضاشاه - سلطنت محمد رضا شاه از سال ۱۳۲۰ تا کودتای ۲۸ مرداد، تحولات و مایل اجتماعی کشور در این دوره، تشکیل احزاب و گروههای سیاسی تحولات و ساختار اقتصادی کشور - تاریخ ایران از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا بهمن ۱۳۵۷.

نام درس: تاریخ جهان (از کهن ترین روزگاران تا امروز)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعت تدریس: ۳ ساعت در هفته در طی یک نیمسال

اهداف:

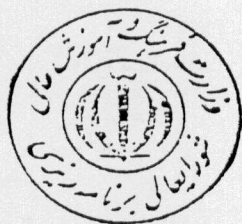
هدف از درس تاریخ جهان آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن:

- ۱- با تحولات مهم تاریخ جهان آشنا شود.
 - ۲- بآیینش تاریخی برای درک بهتر مسائل تاریخ ایران آشنا شود.
- سرفصلهای درس: (۵۱ ساعت)

مقدمه‌ای بر تاریخ جهان، تاریخ خاورمیانه باستان، تمدنهای کهن در چین و هند، دولت-شهرهای یونانی، رومیان فرمانروایان مغرب زمین، مسیحیت و امپراطوری روم، استقرار سنن قدیمی در چین و هند، برآمدن قرون وسطی در اروپا، زوال قرون وسطی، تا، سپس دولتهای بزرگ در شرق، آخرین تمدنهای بزرگ شرقی، رنسانس و نهفت پروتستان در اروپا، اکتشافات جغرافیایی و شروع استعمارگری غرب بیدایش پادشاهیهای بزرگ در اروپا، استقرار نظام سیاسی جدید در انگلستان بیدایش ایالات متحده آمریکا، انقلاب فرانسه و ناپلئون، محافظه‌کاری در اروپا و انقلاب در آمریکای لاتین، انقلاب - صنعتی و تحولات ناشی از آن تحولات فرانسه در قرن نوزدهم، آلمان متحد، ایتالیا و عثمانی و اروپای شرقی و مشکلات آنها، اوضاع امپراطوری عثمانی تحولات کشورهای انگلیسی زبان، استعمار در آفریقا، استعمار در شرق، استعمار در جزایر اقیانوس آرام و آمریکای لاتین، جنگ جهانی اول، بحرانهای پس از جنگ جهانی اول، دیکتاتورهای جدید در اروپا، جنگهای منطقه‌ای، مقدمه جنگ جهانی دوم، جنگ جهانی دوم، اوضاع جهان پس از جنگ - جنگ سرد - فروپاشی کمونیسم - تحولات خاورمیانه

منابع درج:

- ۱- دولاندین، شارل، تاریخ جهان، ترجمه احمد بهمنش، تهران، دانشگاه تهران ۱۳۶۷
- ۲- ماله، آلبروایزاک زول، تاریخ عمومی عالم، ترجمه عبدالحمین هژیر، تهران، ابن سینا ۱۳۴۵ مابعد
- ۳- دورانت، ویلیام جیمز، و دیگران، تاریخ تمدن، ترجمه از مترجمین تهران، اقبال ۱۳۳۷
- ۴- پالمر رابرت روزول، عصر انقلاب دمکراتیک ترجمه حسین فرهودی تهران، امیرکبیر ۱۳۵۲.
- ۵- پالمر رابرت روزول، تاریخ جهان نو، ترجمه ابوالقاسم طاهری تهران، امیرکبیر ۱۳۴۹

نام درس : روش تدریس و بررسی کتابهای تاریخ دوره راهنمایی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری و عملی

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس

ساعات تدریس : ۳ ساعت در هفته در یک نیمسال

اهداف :

اهداف درس روش تدریس و بررسی کتابهای تاریخ دوره راهنمایی آن است که دانشجو معلم پس از

گذراندن آن :

۱- با ویژگیها، اصول و روشهای تدریس تاریخ آشنا شود.

۲- بتواند به تدریس تاریخ دوره راهنمایی بپردازد.

۳- با محتوای کتاب درسی آشنایی کامل پیدا کند.

۴- با هدفها، مفاهیم اساسی، گسترش مفاهیم، فعالیتهای یاددهی، تمایز و پیامهای کلیه

واحد های درسی تشکیل دهنده کتاب آشنا شود.

۵- با کاربرد دروس تربیتی از قبیل کلیات روشها و فنون تدریس، سنجش و اندازه گیری بیشتر

تحصیلی و روان شناسی تربیتی در بررسی و تدریس بخشهای مختلف کتاب آشنا شود.

۶- از دانسته های فوق بتوانند در تدریس کتاب استفاده نمایند.

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

بخش یکم : روش تدریس تاریخ

فصل یکم : کلیاتی درباره آموزش تاریخ و اهداف آن

تعریف تاریخ

اهمیت و لوازم آموزش تاریخ

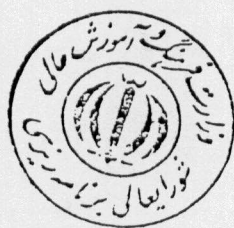
عناصر سه گانه تشكيل دهنده تاريخ ، زمان ، مكان و عليت

تقسيمات تاريخ ايران و جهان

تقسيمات علم تاريخ

انواع تقويم

فصل دوم : اصول آموزش تاريخ

تاريخ ، از حفظ كردن تا فهميدن

جنبه هاي بصری آموزش تاريخ

فعال ساختن دانش آموز

سوق دادن دانش آموز به سوی درك مستقل

يادگيري اصطلاحات تاريخی خاص هر دوره

فصل سوم : فنون و روشهای آموزش تاريخ

■ آموزش به روش نقالی و داستان گویی

محسنات و معایب روش نقالی

■ ■ آموزش به روش فضا سازی

فضا سازی به کمک تصاویر تاریخی

فضا سازی با استفاده از نقالی

فضا سازی با استفاده از گردش علمی

برنامه ریزی گردش علمی و وظایف معلم و دانش آموز

فعالیت های پس از گردش علمی

■ ■ ■ آموزش به روش بار آفرینی

داستان نویسی

تفسیر و تحلیل

مباحثه

تحقیق

فصل چهارم : ابزارهای آموزش تاریخ

منابع تاریخی (کتابها)

عکس و نقشه

جدول و نمودار

فیلم و اسلاید

موزه ها ، کلکسیونها و نمایشگاهها (تاریخی)

آثار تاریخی و میراث فرهنگی

فصل پنجم : طرح درس تاریخ

تنظیم طرح درس روزانه

یادآوری درس قبل

تنظیم مفاهیم درس بر اساس توالی و تقارن تاریخی

وسایل کمک آموزشی

نتیجه گیری آنچنان که ناظر به درس آینده باشد .

ارزشیابی

بخش دوم : بررسی کتابهای تاریخ دوره راهنمایی

فصل ششم : بررسی ویژگیهای کتاب درسی :

- موضوع کتاب ، پایه تحصیلی - حجم و صفحات کتاب - تعداد فصول و بخشها - ساعات پیش سنی

شده برای تدریس .

• شده برای تدریس

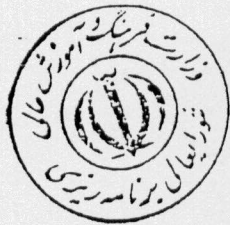
• آشنایی با اهمیت و ارتباط این کتاب با کتابهای سالهای قبل با ذکر چند نمونه

• معرفی فصول، بخشها و واحدهای تدریس

• بررسی نحوه تنظیم محتوای کتاب و چگونگی ارتباط منطقی فصول (چرایی مباحث کتاب)

تقدم و تا، آخر فصول)

• تعیین واحدهای تدریس بر اساس محتوا و فصول کتاب

فصل هفتم: الگوی نمونه برای بررسی يك واحد تدریس

• عنوان واحد تدریس

• هدف واحد تدریس

• موقعیت واحد تدریس و ارتباط آن با واحدهای تدریس سالهای قبل

• تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز برای شروع تدریس

• استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص این درس

• چگونگی ارتباط و نحوه گسترش مفاهیم در يك واحد تدریس و دستیابی به مفهوم نهایی مورد نظر

• شواهد و مثالها با توجه به مفاهیم کلیدی و مفهوم کلی درس

• بررسی تحاویر، نمودارها، پیامهای آموزشی، درشت نویسی ها و ... که به یادگیری مفاهیم کمک

می کند

• بررسی فعالیتهای یادگیری پیش سنی شده برای دانش آموزان با استفاده از کتاب راهنمای

تدریس، شامل: تمرینها و فعالیتهای عملی

• تجربیات یادگیری که می توان فراهم آورد تا از طریق آن، مفاهیم کلیدی درس بهتر آموخته شود

• حجم مطالب بررسی که در يك جلسه آموزشی تدریس می شود

- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد تدریس .

- بررسی روشهایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموز ارتباط داد .

- طراحی ارزشیابی تکوینی از واحد تدریس

- طراحی ارزشیابی مجموعی با توجه به پرسها

فصل هشتم : فعالیتهای گروهی دانشجو معلمان

- تقسیم واحدهای تدریس بین دانشجویان و تشکیل گروههای بررسی کتاب .

- تهیه و ارائه نمونههای بررسی کتاب از طریق فعالیت گروههای دانشجو معلمان با توجه به

الگوی ارائه شده .

- بررسی و نقادی نمونه های ارائه شده در کلاس از سوی دانشجو معلمان دیگر با راهنمایی و

نظارت مدرس .

- بررسی ، ترکیب و نتیجه گیری از تمامی نمونه های ارائه شده در کلاس و در نتیجه معرفی

سیمای کلی کتاب

- بررسی نکات قوت و ضعف کتاب و پیشنهاد رفع معایب و اشکالات آن به برنامه ریزان درس

مورد نظر .

نکات مهمی که می باید در اجرای بخش دوم کتاب مورد توجه قرار گیرد :

الف : دانشجو معلمان فعال باشند و یادگیری از راه فعالیتهای عملی صورت پذیرد .

ب : در انجام بررسی کتاب حتی الامکان کار به صورت گروهی بین دانشجو معلمان تقسیم شود .

ج : در انجام بررسیها مدرسین فقط راهنمایی دانشجو معلمان را بر عهده داشته باشند .

د : به یادگیری و آموختن محض توجه شود و از کتاب محوری و حفظ مطالب کتاب پرهیز شود .

منابع :

- ۱- زرین کوب ، عبدالحسین . تاریخ درترازو . تهران امیرکبیر ۱۳۵۴ .
- ۲- مطهری ، مرتضی ، جامعه و تاریخ ، تهران ، صدرا
- ۳- سروش ، عبدالکریم ، فلسفه نظری تاریخ ، تهران ، حکمت .
- ۴- آئینه وند ، صادق ، علم تاریخ در اسلام ، تهران ، وزارت ارشاد اسلامی ، ۱۳۶۰
- ۵- روزنتال ، فرانتس ، تاریخ و تاریخ نگاری در اسلام (دو جلد)
ترجمه اسدالله آزاد ، مشهد ، آستان قدس رضوی ، ۱۳۶۵ .
- ۶- بیات ، عزیزالله ، شناسایی منابع و مآخذ تاریخ ایران ، تهران ، امیرکبیر ، ۱۳۶۳
- ۷- نبی ، ابوالفضل ، تقویم و تقویم نگاری در تاریخ ، مشهد ، آستان قدس رضوی ، ۱۳۶۵
- ۸- قائم مقامی ، جهانگیر ، روش تحقیق در تاریخ . تهران . دانشگاه شهید بهشتی .

نام درس : جغرافیای عمومی (۱)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیش نیاز ندارد

اهداف : هدف از درس جغرافیای عمومی آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن :

۱- با مفاهیم بنیادی و قوانین جغرافیای طبیعی ، انسانی و اقتصادی آشنا شود

۲- با کسب معلومات و مهارت های لازم بتواند به تدریس جغرافیای سال سوم دوره ، راهنمایی

بپردازد .

سرفصل های درس : (۳۴ ساعت)

۱- مقدمه : آشنایی مختصر با علم جغرافیا ، تعریف و قلمرو آن

۲- اصول اولیه ، جغرافیای ریاضی شامل : زمین در فضا ، مشخصات ریاضی زمین ، جهت یابی ،

اهله ، قمر ، مختصات جغرافیایی ، وقت (زمان) ، چهار فصل .

۳- وسایل مطالعه در جغرافیا : انواع نقشه ، کره ، جغرافیایی ، افلاک نما ، مدل های نمایش گردش

زمین در فضا ، میزشن ، مجموعه ها ، نمودار ، جداول آماری .

۴- انواع ناهمواری های زمین و اثر فرسایش بر آنها .

۵- انواع آب و هواها ، عناصر آب و هوا و تقسیمات و مناطق آب و هوایی جهان

۶- سنگ های تشکیل دهنده ، پوسته ، زمین ، زلزله و آتشفشان و ناهمواری های حاصله از آنها .

۷- عناصر تغییر دهنده ، چهره ، زمین ، عناصر درونی ، عناصر بیرونی

۸- پراکندگی جمعیت در جهان ، مهاجرت . انواع نژادها و راسها و پراکندگی آنها در جهان

۹- زندگی و انواع معیشت در نواحی شهری و روستایی .

۱۰- نظری اجمالی به جغرافیای اقتصادی جهان امروز

نوسه هم :

دانشجویان پس از کسب سوانحی های لازم و اولیه ، در یک سارید علمی در دوره برخی از پدیده های

جغرافیای ذکر شده (در زمینه ، طبیعی ، انسانی یا اقتصادی) را در یکی از نواحی جغرافیای ایران مورد
بازدید قرار داده و گزارشی از بازدید خود را به مدرس ارائه می دهند

منابع درس :

۱- کتاب جغرافیای عمومی دوره ، کاردا تربیت معلم علوم اجتماعی ، از انتشارات دفتر برنامه ریزی و

تا ، لیف کتب درسی .

۲- آب و هواشناسی ، دکتر عبدالحمید رجایی ، دانشگاه تبریز (۱۳۵۸)

۳- مبانی ژئو مورفولوژی ، اشکال ناهمواریهای زمین . دکتر مقصود خیام ، انتشارات نیما ، تبریز

۰ ۱۳۶۶

۴- نظریات جمعیت شناسی ، دکتر احمد کتابی انتشارات اقبال تهران ۱۳۶۴ .

منابع فرعی :

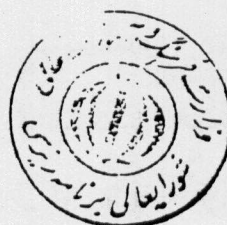
۱- جغرافیای جمعیت ، دکتر بداله فرید دانشگاه تبریز ۱۳۵۳

2. Process in physical Geography, Thompson.R, Longman, N.Y.(1986)

3. Strahler, A.N., Introduction to physical Geography,

Jhon Wiley & sons, N.Y.(1984).

۴- مقالات مجله رشد آموزش جغرافیا در زمینه مسائل جغرافیای عمومی

نام درس : جغرافیای عمومی (۲)

تعداد واحد : ۱ واحد

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : جغرافیای عمومی (۱)

هدف :

هدف از درس جغرافیای عمومی (۲) آن است که دانشجوی پس از گذراندن آن :

۱- بتواند کارهای عملی جغرافیایی را پس از فراغت از تحصیل در درس جغرافیای دوره راهنمایی

انجام دهد.

سرفصلهای درس : (۳۴ ساعت)

۱- آموزش جهت یابی و قبله یابی :

- جهت یابی به وسیله قطب نما و طرز کار آن .

- جهت یابی به کمک تیرخوبی و سایه .

- جهت یابی با استفاده از عقربه های ساعت .

- جهت یابی با استفاده از جهت محراب مساجد و تشخیص قبله

- جهت یابی با استفاده از ستاره قطبی

۲- تهیه و ترسیم نقشه های ابتدایی و آشنایی اولیه با سیستمهای تصویر نقشه .

- تهیه^۳ برخی نقشه های کوچک و بزرگ مقیاس .

- ترسیم نقشه و کروکی ارمحل زندگی یا تحصیل دانشجویان

- برخی سیستمهای تصویر نقشه (مرکاتور . لایبر . آرمونی و ۱۰۰۰) و ویژگیهای آنها .

- آشنایی با نقشه های موضوعی (طبیعی . سیاسی . جمعیتی . نظامی . اقتصادی .

کشاورزی و ۱۰۰۰) و تهیه برخی از نقشه های مذکور بر رابطه با ایران .

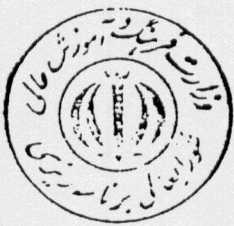
۳- شناسایی مقدماتی سنگها و طبقه بندی آنها :

- فراهم کردن نمونه های سنگها و مقایسه ، ظاهری آنها .

- تشخیص سنگهای مختلف و مقایسه ، ظاهری آنها (از لحاظ فیزیکی)

- تهیه ، برخی سنگهای ارزشمند معدنی به عنوان نمونه (سنگ نمك ، آهك ، مرمر و ...

زغال سنگ و ...)

- بازدید از يك پالایشگاه و تهیه و مقایسه ، برخی مشتقات نفتی

۴- تهیه ، برخی وسایل کمک آموزشی جغرافیایی :

- تهیه ، مجموعه ، تصاویر و عکسهای پدیده های جغرافیایی با استفاده از آرشیو مطبوعات

سازمانها و ... و دسته بندی موضوعی آنها .

- تهیه و ترسیم نمودارهای مختلف (ستونی ، دایره ای و ...)

- تهیه ، ماکت و یا قالب هایی از پدیده های جغرافیایی (مثل امواج ، آتشفشان ، جلگه

دشت ، جزیره ، ناهمواریهای ایران و غیره) .

- تهیه ، مدل گردش ماه و زمین به دور خورشید با استفاده از مواد اولیه و قابل دسترس .

- تهیه ، مدلهای ابتکاری دیگری که در درس جغرافیای دوره ، راهنمایی به آنها

اشاره شده است .

منابع : ۱- کتابها و گزارشات مربوط به وسایل آموزشی جغرافیا که از سوی شرکتهای تولید

نقشه های جغرافیایی منتشر می شوند .

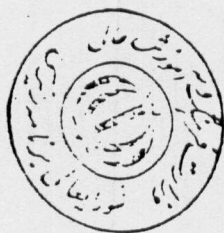
۲- آموزش جغرافیا ، محمد آشنا ، انتشارات کمیسیون ملی یونسکو در ایران .

3. Geographical Skills (1988).

از انتشارات دبیران جغرافیای کشور استرالیا موجود در کتابخانه سازمان پژوهش و برنامه ریزی

آموزشی .

۲- مقالات محله ، رشد آموزش جغرافیا در زمینه ، مهارتها و وسایل کمک آموزشی جغرافیا .

نام درس : جغرافیای ایران

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

هدف :

هدف از درس جغرافیای ایران آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن :

- ۱- با خصوصیات کلی موقعیت و وسعت ایران و ویژگیهای طبیعی و انسانی و اقتصادی آن آشنا شود.
- ۲- معلومات لازم برای تدریس جغرافیای سال اول دوره، راهنمایی تحصیلی را کسب کند.
- ۳- با تفاوتهای جغرافیای طبیعی و انسانی و اقتصادی نواحی مختلف جغرافیایی ایران آشنا شود.

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

- ۱- کلیاتی راجع به موقعیت و وسعت ایران و اهمیت ایران در منطقه و جهان.
- ۲- مختصری راجع به گذشته، زمین شناسی ایران.
- ۳- ناهمواریهای ایران و تقسیم بندی آنها. کوهستانها، دشت ها، جلگه ها و چاله های داخلی.
- ۴- آب و هوای ایران : عوامل ایجاد آب و هوای ایران، انواع آب و هوای ایران (بیابانی و نیمه بیابانی، کوهستانی، خزری).
- ۵- آبهای ایران، آبهای سطحی (رودها، دریاها، دریاچه ها) آبهای زیرزمینی.
- ۶- پوشش گیاهی ایران در نواحی مختلف جغرافیایی (ناحیه، خزری، ناحیه کوهستانی، ناحیه بیابانی و نیمه بیابانی)، عوامل موثر در پراکندگی پوشش های گیاهی ایران و ارزش اقتصادی آنها.
- ۷- زندگی جانوری در ایران : عوامل موثر در پراکندگی زندگی جانوری در ایران، زندگی جانوری در ناحیه، خزری، ناحیه کوهستانی و ناحیه بیابانی.

۸- ویژگیهای جغرافیای جمعیت ایران (سرشماریهای جمعیتی، توزیع جغرافیایی جمعیت در ایران، ترکیب سنی و جنسی جمعیت ایران، رشد جمعیت و نرخ آن در شهر و روستا، جمعیت غشایی کشور).

۹- انواع زندگی و معیشت در ایران (کج نشینی در ایران و مسائل جغرافیایی آن، یکجانشینی یا زندگی روستایی و شهری و انواع ساکن در ایران).

۱۰- دین، مذهب و زبان رسمی کشور ایران.

۱۱- ویژگیهای جغرافیایی اقتصادی ایران.

- جغرافیای کشاورزی ایران (نواحی کشاورزی، محصولات مهم کشاورزی ایران،

مسائل کشاورزی ایران، دامپروری و صید).

- جغرافیای معادن و انرژی ایران (انواع معادن مهم ایران و پراکندگی آنها).

- صنایع ایران (صنایع دستی و کارخانه ای و پراکندگی جغرافیایی آنها،

صنایع مربوط به انرژی، صنایع فلزی، آینده، صنایع ایران).

- بازرگانی خارجی ایران، صادرات و واردات و سیاستهای مربوطه.

- راهها و حمل و نقل در ایران.

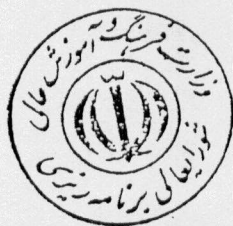
۱۲- جغرافیای سیاسی ایران (حکومت - تقسیمات کشوری و آشنایی مقدماتی با استانهای

ایران با تاکید بر ویژگیهای بارز جغرافیایی آنها، مرزهای سیاسی کشور، سیاست خارجی ایران).

توصیه مهم : دانشجویان پس از کسب توانایی های لازم و اولیه در یک بازدید علمی ۵ روزه یکی از

نواحی جغرافیایی ایران از لحاظ طبیعی، انسانی و اقتصادی را مورد بازدید قرار داده و گزارشی

از بازدید مذکور را به مدرس ارائه می دهد.

منابع درس :

منبع اصلی : ۱- جغرافیای ایران دوره، کاردانی تربیت معلم از انتشارات دفتر برنامه ریزی

وتاء، لیف کتب درسی.

۲- جغرافیای کامل ایران، از انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

تهران ۱۳۶۵

۳- جغرافیای مفضل ایران : دکتر ربیع بدیعی، انتشارات اقبال، ۱۳۶۳

منابع فرعی :

۱- جغرافیای اقتصادی ایران، دکتر امینی، دکتر سعادت.

۲- اکارت اهلرز، مبانی یک کشورشناسی جغرافیایی، ایران، جلد اول

ترجمه محمد تقی رهنمایی، انتشارات سحاب، تهران ۱۳۶۵

۳- مجله، رشد آموزش جغرافیا- مقالات مربوط به جغرافیای طبیعی و انسانی -

اقتصادی ناحیه‌ای ایران.

نام درس : جغرافیای جهان (۱)

تعداد واحد : ۲

پیش نیاز : ندارد

نوع واحد : نظری

هدف :

هدف از درس جغرافیای جهان (۱) آن است که دانشجو معلم پس از گذراندن آن :

- ۱- با چگونگی پیدایش قاره‌ها به طور مختصر آشنا شود.
- ۲- با ویژگیهای عمده، جغرافیایی قاره های آسیا و آفریقا آشنا شود.
- ۳- با عوامل جغرافیایی در برخی از کشورهای دو قاره، آسیا و آفریقا آشنا شود.
- ۴- اطلاعات لازم جهت تدریس جغرافیای سال دوم راهنمایی را کسب کند.

سرفصلهای درس : (۲۴ ساعت)

- ۱- پیدایش زمین، اشتقاق قاره‌ها، خشکیها و آبهای جهان.
- ۲- ویژگیهای عمومی قاره، آسیا : ناهمواریها، انواع آب و هواها، خاکها و پوشش های گیاهی و زندگی جانوری، جمعیت آسیا، نژادها، زبانها، ویژگیهای اقتصادی و تاریخی و سیاسی قاره، پهناور آسیا.
- ۳- جغرافیای ناحیه، آسیای شمالی : آسیای میانه، سیری، شرق دور.
- ۴- جغرافیای ناحیه ای آسیای شرقی : چین، ژاپن، کره، منولستان.
- ۵- جغرافیای ناحیه ای آسیای جنوبی : شبه قاره، هند، افغانستان.
- ۶- جغرافیای ناحیه ای آسیای جنوب شرقی : هندوچین، اندونزی، فیلیپین.
- ۷- جغرافیای ناحیه ای خاور میانه : اهمیت، کشورها، کشورهای حوضه، مدیترانه، خلیج فارس.
- ۸- ویژگیهای عمومی قاره، آفریقا (ناهمواریها، انواع آب و هواها، زندگی در مناطق طبیعی آفریقا، گذشته، آفریقا، استعمار در آفریقا، آفریقای امروز، جمعیت، نژاد، زبان و مذهب)

۹- کشورهای آفریقایی :

- - کشورهای آفریقای شمالی
- - کشورهای آفریقای غربی
- - کشورهای آفریقای شرقی
- - کشورهای آفریقای مرکزی
- - جزایر اقیانوس هند
- - کشورهای آفریقای جنوبی

توصیه مهم : دانشجویان پس از کسب اطلاعات اولیه و ضمن فراگیری دروس ، یک تحقیق کتابخانه‌ای

را در مورد قاره های آسیا و آفریقا و یک منطقه و یک کشور با راهنمایی مدرس انجام خواهند داد .

نتیجه ، این تحقیق را به مدرس ارائه خواهند کرد .

منبع اصلی :

رات

۱- کتاب جغرافیای جهان جلد اول : دوره ، کاردانی تربیت معلم رشته علوم اجتماعی ، از انتشارات

دفتر برنامه ریزی و تا ، لیف کتب درسی .

2. World Geography, Hunkins & Armstrong,

Charles E. Howell co. U.S.A.(1984)

منابع فرعی :

1. A world view, Jane Boston,

Silver Burdett co. U.S.A.(1986).

2. World Geography Today, David M.Helgren

Holt, Rinehart pub.(1985).

۳- مجله ، رشد آموزش جغرافیا ، مقالات مربوط به قاره های آسیا و آفریقا و کشورهای مربوطه .

۶- اروپای جنوبی

۷- ویژگیهای جغرافیایی قاره، امریکا

- تقسیمات قاره، امریکا

- ویژگیهای جغرافیای امریکای شمالی

- ویژگیهای جغرافیایی امریکای لاتین

۸- ویژگیهای جغرافیایی قاره، استرالیا و منطقه، اقیانوسیه

۹- ویژگیهای جغرافیایی قاره، قطب جنوب

توصیه مهم : دانشجویان پس از کسب اطلاعات اولیه و ضمن فراگیری دروس، يك تحقیق

کتابخانه ای را درمورد یکی از قاره های ذکر شده در کتاب بایک کشور و بایک منطقه، آن باراهنمایی

مدرس انجام خواهند داد و نتیجه، این تحقیق را به مدرس ارائه خواهند کرد.

منبع اصلی : ۱- کتاب جغرافیای جهان جلد دوم دوره، کاردانی رشته علوم اجتماعی، از انتشارات

دفتر برنامه ریزی و تالیف کتابهای درسی

2. World Geography, Hunkins & Armstrong,

Charles E. Howell co. U.S.A.(1984)

منابع فرعی :

1. World Geography Today, David M. Helgren,

Holt, Rinehart (1985)

2. A world view, Jane Bostone,

Silver Burdett co. U.S.A.(1986).

۳- مجله، رشد آموزش جغرافیا، مقالات مربوط به قاره های اروپا، امریکا، استرالیا و قطب

جنوب و کشورهای مربوطه

نام درس : روش تدریس و بررسی کتب جغرافیای دوره ، راهنمایی تحصیلی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس

ساعات تدریس : سه ساعت در هفته طی یک نیمسال

اهداف آموزشی : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلمان :

- ۱- با ویژگیها ، اصول و روشهای تدریس جغرافیا آشنا شوند .
- ۲- با محتوای کتب درسی جغرافیای دوره ، راهنمایی آشنایی پیدا کنند .
- ۳- با هدفها ، مفاهیم اساسی ، گسترش مفاهیم ، فعالیتهای یاد دهی - یاد گیری ، تصاویر و پیامهای کلیه واحدهای درسی تشکیل دهنده ، کتاب جغرافیای راهنمایی آشنا شوند .
- ۴- با کاربرد دروس تربیتی در بررسی و تدریس بخشهای مختلف کتاب آشنا شوند .
- ۵- بتوانند از دانسته های فوق در تدریس کتب جغرافیای راهنمایی استفاده کنند .

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

فصل اول : آشنایی با دانش جغرافیا شامل سیر تاریخی جغرافیا ، جغرافیا در دوره های مختلف ، تعاریف

جغرافیا و اهمیت آموزش آن .

فصل دوم : اصول و مبانی جغرافیا شامل مفاهیم جغرافیایی ، مکاتب جغرافیایی

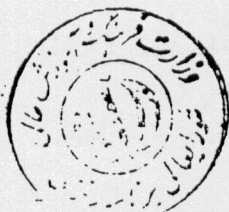
فصل سوم : کلیات آموزش جغرافیا شامل دیده گاههای عمده از علم جغرافیا ، نکات اصلی آموزش جغرافیا

فصل چهارم : روشهای آموزش جغرافیا شامل : مشاهده مستقیم و غیر مستقیم در آموزش جغرافیا .

فصل پنجم : مواد آموزشی برای تدریس جغرافیا شامل نقشه ، کره ، افلاک نما ، عکس ، اسلاید ، فیلم

ممودار ، مجموعه ها .

فصل ششم : ارزشهای درس جغرافیا شامل : نکات مورد نظر در امتحان ، انواع پرسش ها .

و مراکز تولید اطلاعات جغرافیایی ۲

• چگونگی ارتباط مطالب فصول ، ساعات تدریس و تعیین واحدهای تدریس براساس محتوا و فصول کتب .

توسط دانشجویان •

هدف از واحد عملی آن است که دانشجو معلمان از طریق يك سری فعالیتهای عملی، نسبت به مایل نظری درك عمیقتری پیدا کنند و مهارتهای عملی لازم را برای تدریس بهتر کسب نمایند. لذا موارد زیر پیشنهاد می شود:

در این بخش از فعالیت ، دانشجو معلم با توجه به دروس جغرافیای دوره ، راهنمایی طرح درسهای تهیه میکنند و مدرسین محترم پس از بررسی آنها توصیه های لازم تکمیلی را ارائه میکنند .

با توجه به طرح درس تهیه شده ، دانشجو معلم به تدریس می‌پردازد . مدرس با ملاحظه ، تدریس وی

در باره، انجام مراحل تدریس و هماهنگی بین آنها راهنمایی‌های لازم را به عمل می‌آورد.

۳- در بررسی کتاب و تهیه طرح درس دانشجو معلمان فعال باشند و یادگیری از راه فعالتهای عملی صورت

• پذیرد

۲- در انجام بررسی کتاب ، حتی الامکان کار به صورت گروهی به وسیله ، دانشجو مصلحان انجام گردد .

۱۰. در انجام بررسی کتاب مدرّس فقط عهده دار راهبر اساسی دانشجو مفعول خواهد بود.

6- به یادگیری و آموختن صحیح توجه نمود و از کتاب محوری و حفظ مطالب کتاب بر سر نمود.

منابع و مأخذ :

۱- روش آموزش جغرافیا ، دفتر برنامه ریزی و تالیف کتب درسی - ۱۳۷۱ - کد ۶۰۱۶

۲- شیوه های یادگیری به کودکان ، دونالد ای کارلایین ، ترجمه دکتر اکبر میر حسینی ، مرکز نشر و

ترجمه ، کتاب ، تهران ، ۱۳۶۹

۳- کتب جغرافیای دوره ، راهنمایی تحصیلی

۴- برنامه ، تفصیلی آموزش جغرافیا در دوره ، راهنمایی تحصیلی

۵- کتاب معلم ، روش تدریس جغرافیا در سه پایه ، دوره ، راهنمایی ، حسن وحدانی تبار ، سیاوش شایان

وحید شیخ الاسلامی . تهران (۱۳۶۶)

۶- مقالات مربوط به آموزش جغرافیا در مجلات رشد آموزش جغرافیا ، شماره های مختلف

نام درس : آشنایی با مفاهیم و نهادهای اقتصادی

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

ساعت تدریس : یک ساعت در هفته

هدفهای درس :

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

۱- با مفاهیم اولیه و اساسی علم اقتصاد و نهادهای و فعالیتهای مهم اقتصادی آشنا شود.

۲- در آموزش مفاهیم اقتصادی درس علوم اجتماعی دوره، راهنمایی تسلط نسبی کسب نماید.

سرفصلهای درس :

۱- فصل اول : اقتصاد چیست ؟

نیازهای مادی انسان - منابع در دسترس - کمیاب بودن منابع - طبقه بندی و اولویت بندی
نیازها - نوع منابع - انتخاب - مسئله اقتصادی - مثالهایی از دنیای واقع در باب مقوله،
انتخاب

۲- فصل دوم : زندگی اقتصادی انسان

نقش اقتصاد در زندگی انسان - فعالیت اقتصادی - انسان اقتصادی - چگونگی رفتار اقتصادی

انسان

۳- فصل سوم : عوامل تولید

تعریف - بیان انواع - نقش عوامل تولید در زندگی اقتصادی انسان - تکامل ابزار و عوامل تولید
و نقش آن در پیشرفت اقتصادی انسان - هر سه عوامل تولید - مفهوم هزینه، فرصت

۴- فصل چهارم : عرضه و تقاضا

تولید کننده و مصرف کننده - رفتار اقتصادی - مفاهیم عرضه و تقاضا - بازار مفهوم تعادل - مفاهیم

عوامل عرضه و تقاضا در زندگی اقتصادی - مثالهایی از عالم واقع

۵- فصل پنجم: آشنایی با مفاهیم حسابداری ملی و کاربردهای آن

تعریف حسابداری ملی - مفهوم تولید - تولید ناخالص داخلی - در آمد ملی - نحوه

استفاده از شاخص های فوق در بررسی و ارزیابی سطح پیشرفت کشورها - مروری بر

آمارهای جهانی از در آمد ملی کشورها و مقایسه آنها .

۶- فصل ششم : شکل گیری نهادهای اقتصادی

تاریخ اقتصادی و سیر تاریخی زندگی بشر - نیازها و ضرورت های زندگی اجتماعی بشر

نهاد اقتصادی چیست ؟ - شکل گیری تدریجی نهادها

منابع :

ارنست مندل

۱- اقتصاد

ای . ک . هانت

۲- تکامل نهادها، ایدئولوژیهای اقتصادی

جون رابینسون

۳- آزادی و ضرورت

ریمون بار

۴- اقتصاد سیاسی (فصل تاریخ اقتصادی جهان)

محمود منتظر ظهور - انتشارات دانشگاه تهران

۵- کلیات علم اقتصاد

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

IN THE DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS

THE HISTORY OF ARTS